23/11/2018

Ο Κωνσταντίνος Γανωτής περί καταθλίψεως

/ Γνώμες

Ο ορθόδοξος διαδικτυακός ιστοχώρος του Ιερού Ναού Αγίας Ζώνης Πατησίων (agiazoni.gr) αναδημοσιεύει κείμενο του σπουδαίου φιλολόγου της Ορθοδοξίας μας, κ. Κωνσταντίνου Γανωτή:

Του Κωνσταντίνου Γανωτή, φιλολόγου

Ἡ εὐθυμία ποὺ δείχνουν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι εἶναι διανοητικὰ ἐπιτηδευμένη. Ἔχουν πεισθεῖ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν ψυχολογικὴ προπαγάνδα ὅτι χαρὰ εἶναι ἡ ἐπιδερμικὴ ἡδονή, ἡ ἱκανοποίηση τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν καί, ὅταν βρίσκονται αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις, «πείθονται» ὅτι εἶναι εὐτυχισμένοι, χαρούμενοι. Κι ἐπειδὴ ἔχουν ἀσυνείδητα τὴν εἰδοποίηση τῆς ἀνεπάρκειας αὐτῆς τῆς εὐτυχίας, βάζουν ἔνταση μεγάλη γιὰ νὰ καλύψουν τὸ αἴσθημα αὐτὸ καὶ τότε φαίνονται πολὺ ψυχαγωγούμενοι, πολὺ κεφάτοι.

Αὐτὰ βέβαια μᾶς τὰ δείχνει ἡ παρατήρηση, ἀλλὰ ἔχομε καὶ πολλοὺς τρόπους νὰ τὴν ἐπιβεβαιώσομε αὐτὴ τὴν παρατήρηση. Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος στὴ μεγάλη

πλειοψηφία βρίσκεται σὲ διαρκῆ ἀγανάκτηση γιὰ τὰ ἐμπόδια τῆς εὐτυχίας του καὶ γιὰ τοὺς ἐχθρούς του. Βλέπομε νὰ φτάνουν οἱ ἄνθρωποι στὰ δικαστήρια καὶ νὰ δικάζονται γιὰ διάφορες ἀδικίες μικρὲς καὶ μεγάλες, σὲ ποσοστὰ πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ παλαιότερες ἐποχές. Αὐτὴ ἡ ἀνικανότητα συνδιαλλαγῆς εἶναι μία ἀπὸ τὶς ἐνδείξεις τῆς πλήξης, ποὺ κυριαρχεῖ στὰ συναισθήματα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ συμβιβαστεῖ μὲ τίποτε καὶ μὲ κανένα. Βλέπομε ὅτι ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος δὲν ἀναπαύεται μὲ καμμιὰ εὐχαρίστηση καὶ πολὺ γρήγορα χάνει τὴν εὐχαρίστησή του καὶ ζητάει ἀλλαγές. Ἀκόμα καὶ στὸ γάμο χάνει πολὺ σύντομα τὴν εὐχαρίστησή του ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ/τῆς συζύγου κι ἔτσι ἔχομε τὰ πολλὰ διαζύγια, τὶς διαστάσεις, τοὺς οἰκογενειακοὺς καυγάδες, εἰδικὰ τὶς συγκρούσεις καὶ τοὺς διαπληκτισμοὺς μὲ τὰ κληρονομικά. Σχεδὸν κανεὶς δὲν θυσιάζει τὸ παραμικρό, γιὰ νὰ διατηρήσει τὴ γλυκιὰ σχέση μὲ τ’ ἀδέρφια του.

Μπορεῖτε νὰ φαντασθεῖτε τὸ πρόσωπο ἑνὸς τέτοιου ἀνθρώπου γελαστό; Προτιμάει τὴν πίκρα καὶ τὸ μίσος ἀκόμη προκειμένου νὰ κερδίσει ἕνα μικρὸ κομματάκι ἀμφισβητούμενης γῆς. Καὶ ἡ πλήξη ὕστερα μονιμοποιεῖται στὴν ψυχή του. Βλέπετε, ὅλη ἡ παγκόσμια ἱστορία κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς δικαιοσύνης· ὅλη ἡ θεολογία τῶν πρὸ Χριστοῦ λαῶν, καὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀκόμα, καὶ ὅλη ἡ θεολογία, ἡ ψυχολογία καὶ ἡ κοινωνιολογία μαζὶ μὲ τὴν πολιτικὴ τῶν χωρὶς Χριστὸ λαῶν καὶ ἀτόμων ρυθμίζεται ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη. Ὅλοι τὴν ἐπικαλοῦνται, ὅσο κι ἂν ὅλοι δυστυχοῦν ἀπ’ αὐτήν, νικητὲς καὶ νικημένοι. Ἄλλο βέβαια πράγμα ἡ ἐπιβολὴ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἄλλο ἡ ταπεινὴ ἀποδοχή της. Ὅποιος ἀποδέχεται τὴ δικαιοσύνη μὲ ὑπομονὴ κι εὐχαριστία, ἔστω κι ἂν εἶναι σὲ βάρος του, αὐτὸς βγαίνει ἀπ’ τὰ πλαίσια τῆς δικαιοσύνης, εἶναι ἴσος μ’ αὐτόν, ποὺ παραιτεῖται ἀπὸ τὴν δικαιοσύνη.

Συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἔχουν διαφορὲς δικαιοσύνης μὲ τὴν ψυχή τους. Ἡ συνείδησή τους εἶναι φορτωμένη μὲ ἐνοχὲς ἀνεξομολόγητες. Ἐνῶ ὑποφέρουν ἀπὸ τὶς ἐνοχές, δὲν θέλουν ν’ ἀπαλλαγοῦν ἀπ’ αὐτές. Ὑπάρχει μία γλύκα τῆς κόλασης στὶς ἐνοχές• εἶναι αὐτὸ ἡ κλασσικὴ ἀπάτη τοῦ δαίμονα. Ἀκόμα καὶ τὶς σαρκικὲς ἡδονὲς τὶς θέλουν πολλοὶ ἀναμιγμένες μὲ τὶς ἐνοχές. Κοιτάξτε ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν κινηματογραφικῶν ἔργων τῆς μικρῆς καὶ τῆς μεγάλης ὀθόνης, καθὼς καὶ ὅλων τῶν κοσμικῶν περιοδικῶν. Ὅλα εἶναι καταθλιμμένα ἀλλὰ ὄχι λυπημένα, κρατοῦν σκληρὰ κολλημένη ἐπάνω τους τὴ σκοτεινὴ ὄψη καὶ ὅταν ἀκόμα γελοῦν!

Ἡ κατάθλιψη ξαπλώθηκε στὴν ἐποχή μας καὶ στὸν πολὺ λαὸ καὶ στοὺς ἁπλοὺς πολίτες, γιατί ἡ εὐημερία σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς πολλὲς πληροφορίες ἀνεβάζει τὴν ἀλαζονεία καὶ τῶν φτωχῶν ἀνθρώπων. Ἡ διαφήμιση τῶν ἀγαθῶν καὶ τὸ «δημοκρατικὸ» καλόπιασμα μὲ τὴ συνεχῆ ἀναφορὰ τῶν δικαιωμάτων ξετσιπώνει τὸ λαὸ καὶ τοὺς κάνει νὰ νιώθουν καὶ νὰ φέρνονται σὰν ἄρχοντες. Ἔτσι φοροῦν καὶ οἱ λαϊκοὶ ἄνθρωποι τὸ μολυβένιο προσωπεῖο τῶν ἀστῶν, ποὺ κρίνουν, ἐπικρίνουν

καὶ βλαστημοῦν αὐτοὺς ποὺ ἐπηρεάζουν τὴ μοίρα μας, δηλαδὴ τὴν ὑλική μας εὐημερία.

Ὅσοι ἔχομε δεῖ τὸν πίνακα τοῦ Γκρέκο «Ὁ μεγάλος Ἱεροεξεταστής», θὰ ἔχομε πάρει μία ἐπαρκῆ γεύση τῆς κατάθλιψης ποὺ γεννιέται ἀπὸ τὴν ἠθικὴ καὶ τὴ θρησκεία, ἢ καλύτερα ἀπὸ τὴν ἠθική τῆς θρησκείας. Ὁ μεγάλος Ἱεροεξεταστὴς ἐκφράζει τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἐνοχοποιεῖ ὅλους ὅσοι δὲν εἶναι τέλειοι στὶς ὑποχρεώσεις τους ἀπέναντι στὸ Θεό. Κι ἐπειδὴ βέβαια δὲν βρέθηκε ὡς τώρα κανένας τέλειος, ὁ Ἱεροεξεταστὴς εἶναι τὸ πρόσωπο τῆς κόλασης γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα. Καὶ μέσα στὸ παραλήρημα τῆς δικαιοκρισίας ὁ χαρακτηριστικὸς αὐτὸς ἐκπρόσωπος τῆς Δυτικῆς Χριστιανοσύνης ξεχνάει ὅτι εἶναι κι αὐτὸς ἁμαρτωλός, ξεχνάει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μετάνοια. Τὸ πρόσωπό του δείχνει τὴν ἀποκρουστικὴ κόλαση. Ἕνας Ὀρθόδοξος ζωγράφος σὰν τὸν Δομήνικο Θεοτοκόπουλο χάρισε στὸν κόσμο ἕνα πειστικὸ καὶ ἀληθινὸ ὁρισμὸ τῆς Δυτικῆς Θεολογίας.

Ἡ κατάθλιψη εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ πολιτισμὸς εἶναι ἡ παγκόσμια ἐπιχείρηση ἀποκατάστασης τοῦ χαμένου κύρους τοῦ ἀνθρώπου ὕστερ’ ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τοῦ Παραδείσου. Βέβαια ἡ σκληρὴ ζωὴ μὲ τὰ ἀγκάθια καὶ τὰ τριβόλια, μὲ τὸν ἱδρώτα τοῦ προσώπου, μὲ τοὺς πόνους τῆς γέννας κτλ. ἀπαιτοῦσε μία προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀνακουφίσει τὸ κορμί του καὶ τὴν ψυχὴ του μέσα στὴν ἔρημο τῆς ἐξορίας του. Ἄλλωστε γι’ αὐτὸ ἐφοδίασε ὁ Θεὸς τοὺς Πρωτοπλάστους μὲ φύλλα συκῆς καὶ μὲ δερμάτινους χιτῶνες. Ἀπὸ τὴ σχετικὴ βελτίωση ὅμως μέχρι τὸ παραλήρημα τοῦ θριάμβου τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἔνιωσε κάποια στιγμὴ πὼς ἐφτίαξε τὸ δικό του Παράδεισο, ὑπάρχει ἡ ἀπόσταση, ποὺ μέσα σ’ αὐτὴν γεννιέται ἡ κατάθλιψη.

Στὶς μέρες μας ἡ κατάθλιψη, ἐνῶ δὲν ὁμολογεῖται καὶ μᾶλλον κρύβεται πίσω ἀπὸ τὶς διαφημίσεις καὶ τοὺς λόγους τῶν πολιτικῶν, ἀνιχνεύεται εὔκολα καὶ μάλιστα συνειδητοποιημένη καὶ αὐτοεξομολογούμενη. Πόσο προδίδεται ἀπὸ τὰ παραισθησιογόνα, ποὺ εἶναι τόσο ἀπαραίτητα, μὰ πάρα πολὺ ἀπαραίτητα! Ἂν πάρομε ὑπ’ ὄψιν μας καὶ τὴ νικοτίνη καὶ τὰ οἰνοπνευματώδη, ἴσως φτάνομε στὴν ὑψηλότερη δαπάνη εἰσοδήματος. Ἂν διαπιστώσομε ὅτι ὁ κόσμος δαπανᾶ γιὰ τὰ παραισθησιογόνα περισσότερο μέρος τοῦ εἰσοδήματός του ἀπ’ ὅσα δαπανᾶ γιὰ τὴν τροφή του, τότε θὰ ἐκτιμήσομε τὴν πλήξη σὰν πρῶτο κίνητρο ἐργασίας γενικὰ τῶν ἀνθρώπων!

Καὶ δὲν εἶναι μόνο τὰ παραισθησιογόνα ποὺ προδίδουν τὴν πλήξη. Εἶναι οἱ θορυβώδεις διασκεδάσεις, εἶναι οἱ διαστροφές, ὁμοφυλοφιλίες, παιδεραστίες καὶ ἄλλες «φιλίες» ποὺ δὲν λέγονται, εἶναι ἡ συσσώρευση πλούτου, εἶναι τὸ χόμπυ, εἶναι ἡ μόδα, ἡ ἐξουσιολαγνεία καὶ ἄλλα ἀκόμη, ποὺ δείχνουν ἕνα πρόσωπο τοῦ

σύγχρονου ἀνθρώπου ἀγέλαστου, ἀγχωμένου μέχρι τὴν τελευταία του πνοή, διαρκῶς ἀνήσυχου, φοβισμένου καὶ ἐπιθετικοῦ.

Ἂν φέρομε στὸ νοῦ μας τὸ πρόσωπο ἑνὸς φιλότιμου καὶ ὑγιοῦς χριστιανοῦ, θὰ ἐντυπωσιαστοῦμε πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὸ πόσα πράγματα δὲν χρειάζεται. Ἕνα κελλὶ φυλακῆς συνήθως εἶναι πλουσιότερο ἀπ' τὸ κελλὶ ἑνὸς ἀσκητῆ, ποὺ τὸ φτιάχνει συχνὰ μόνος του καὶ μπαίνει μέσα μὲ ἀγαλλίαση. Καὶ ἕνα σπίτι ἀστοῦ (λαϊκοῦ) χριστιανοῦ στερεῖται πολλὰ καὶ ἀκριβὰ πράγματα, χωρὶς ὁ νοικοκύρης του νὰ αἰσθάνεται καμμιὰ στέρηση. Τὰ ἀγαθὰ ποὺ στερούμαστε σὲ ἐποχὲς κρίσης καὶ ἀγανακτοῦμε γι' αὐτὸ εἶναι αὐτά, ποὺ ἕνας σωστὸς χριστιανὸς θὰ τὰ χαρακτήριζε περιττὰ ἢ σχεδὸν περιττά. Κι ὅμως γι' αὐτὰ τὰ σχεδὸν περιττὰ ἀναστατώνονται οἱ δρόμοι ἀπὸ τὶς συντεχνίες, αὐτοκτονοῦν ἄνθρωποι, περιφέρονται βαρύθυμοι ἄνθρωποι στοὺς δρόμους, χωρίζουν ἀντρόγυνα, μισοῦνται ἀδέρφια μεταξύ τους!...

Ἂν ὁ χριστιανὸς φυλάξει τὴν πίστη του, διατηρήσει τὴν προσευχή του, τηρήσει τὶς νηστεῖες του καὶ τὴν ἁπλότητά του, τότε θὰ μπορεῖ νὰ ἔχει ἱλαρὸ πρόσωπο καὶ νὰ δοξάζει τὸ Θεὸ γιὰ τὴν ἐπάρκεια τῶν ἀγαθῶν του, θὰ μπορεῖ νὰ ψάλλει χαρούμενος καὶ παρηγορημένος μέρα καὶ νύχτα καὶ νὰ παρηγορεῖ καὶ ἄλλους, ποὺ θὰ τρέχουν κοντά του.

Ἡ πλήξη θὰ πετάξει σὰν ἕνα ἁρπακτικὸ ποὺ πῆγε νὰ καθήσει ἐπάνω του, γιὰ νὰ τὸν φάει, καὶ ἔφυγε σκιαγμένο ἀπὸ μία δύναμη μεγάλη. Ὁ Περικλῆς στὸν Ἐπιτάφιό του λέει ὅτι οἱ πλούσιοι Ἀθηναῖοι ἔχουν ὡραῖα σπίτια, κατασκευὲς γενικότερα «ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει». Μ' αὐτὰ τὰ λόγια του ὁμολογεῖ ὅτι στὶς καρδιὲς τῶν μεγαλοδύναμων ἐξουσιαστῶν ὑπῆρχε «τὸ λυπηρὸν» ποὺ κάθονταν ἐπάνω τους σὰν ἁρπαχτικό, καὶ μὲ τὰ ὡραῖα σπίτια τους τὸ «σκιάζανε» νὰ φύγει κάθε μέρα. Καὶ κάθε μέρα βέβαια ξαναγύριζε.

ΠΗΓΗ: agiazoni.gr